

Zeven jaar werk aan 'grote geschiedenis voor iedereen'

Getekende tijdreis van oerflits tot nu

Met een vraag van haar toen 7-jarige dochter begon het in 2013. 'Mam, hoe is alles eigenlijk begonnen?'

„Typisch zo'n kindervraag waarop je als ouder niet meteen een pasklaar antwoord hebt. Ik dacht: ik zoek een boek. Iets dat wetenschappelijk verantwoord is, maar tegelijk voor kinderen te begrijpen valt. Want dit is grote geschiedenis. Ik vind het heel belangrijk dat kinderen weten hoe het zit, en niet allerlei verzinsels gaan geloven.”

Bouwine Bergsma uit Groot-schermer vond niet wat ze zocht.

„Er is enorm veel over geschreven over de oerflits en wat daar op volgde, maar niet een boek toegankelijk voor een breed publiek, in een taal die ook voor niet-ingewijden te begrijpen valt. 'Dan ga ik dat boek maar maken', dacht ik, zonder goed te beseffen waaraan ik begon.”

Uitleggen

Ingewikkelde dingen uitleggen in taal die iedereen begrijpt is het vak van de uit Delft afkomstige schrijfster. Na haar studies Nederlands en literatuurwetenschap was ze een tijdje docente Nederlands in het voortgezet onderwijs. Ze gaf daarnaast cursussen literatuur in bibliotheken en boekhandels.

Tien jaar geleden besloot ze als freelance tekstschrijver en redacteur aan de slag te gaan. Doorgaans belast ze zich met het 'vertalen' van ingewikkelde informatie in teksten

die voor iedereen te begrijpen zijn.

Het werd een monsterklus, die uiteindelijk geresulteerd heeft in 'Hoe alles begon; Van oerflits tot nu', een stripverhaalachtige productie die net voor de Kinderboekenweek van 2020 werd afgerond. Adriaan Bijloo maakte de tekeningen.

„Het heeft erg lang geduurd. Ik heb me destijds wel een beetje verkeken op de omvang van dit onderwerp. Vol enthousiasme ging ik research doen. Ik werd zowat bedolven onder de informatie. Het was vooral lastig om de grote lijn te vinden.”

„Alles in de teksten en de tekeningen moest tot in de details kloppen. Dat was een belangrijk uitgangspunt. Vandaar dat we de hulp hebben ingeroepen van verschillende wetenschappers. Die hebben alle foutjes eruit gehaald, zowel in de teksten als in de tekeningen.”

Oerknal

„Zoals veel mensen had ik het bijvoorbeeld over de 'oerknal'. De door ons geraadpleegde astrofysicus wees mij erop dat er geen sprake kon zijn van een knal, omdat er destijds nog geen lucht en daarmee ook geen geluid kon zijn. Vandaar dat oerflits een betere benaming is.”

„Ook in de tekeningen zagen wetenschappers nog foutjes. Details

i

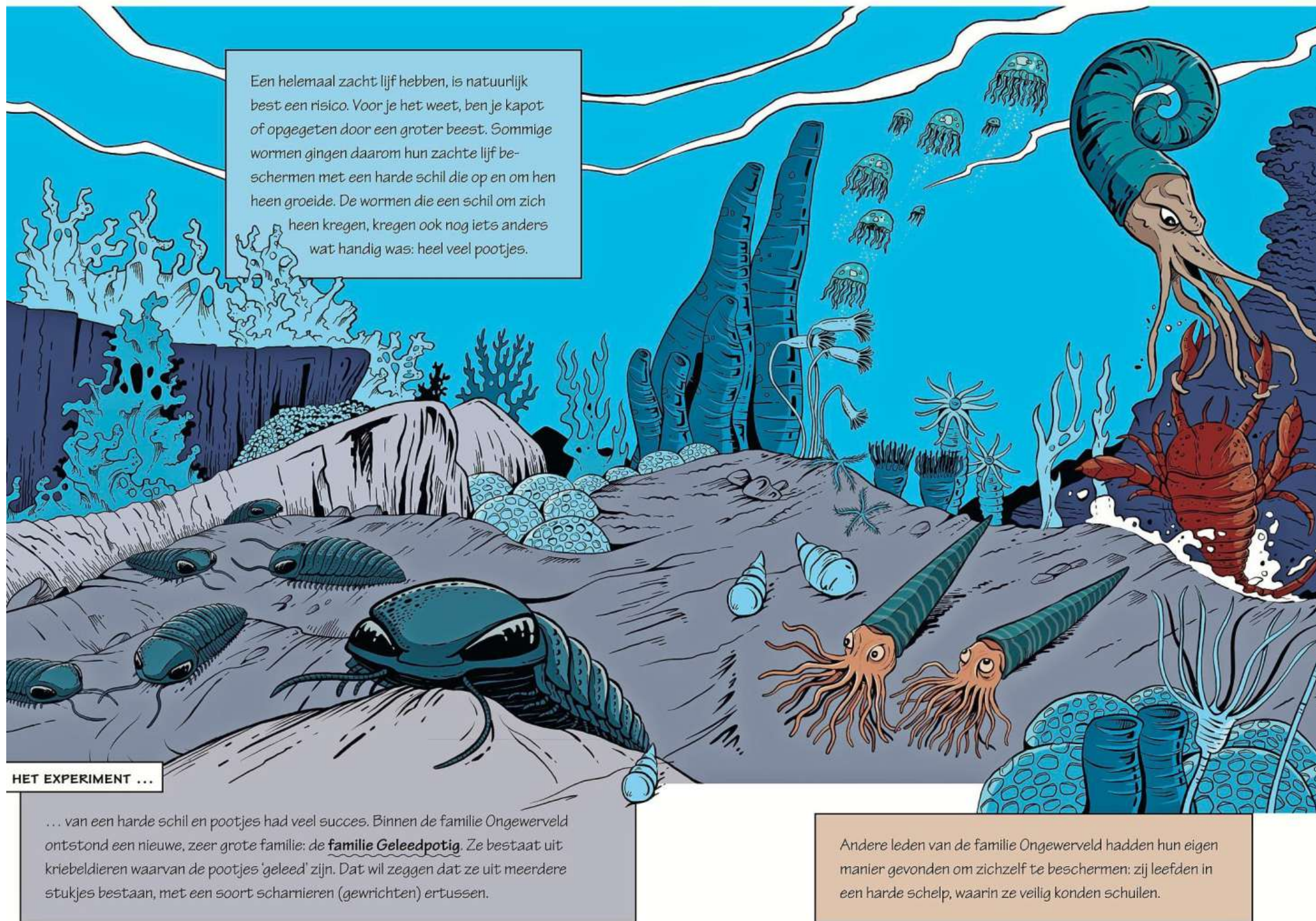
Wetenschappers

'Hoe alles begon' is ontwikkeld in samenwerking met wetenschappers uit verschillende vakgebieden, zoals astrofysica en evolutiebiologie. Zie de website www.hoeallesbegan.nl

vaak. Een poot teveel bij een bepaald dier, bloemen aan de rand van een tekening over een bepaalde periode, terwijl er in die tijd nog geen bloemen waren. Heel goed dat het allemaal recht gezet kon worden, maar er ging wel erg veel tijd in zitten.”

Missie

De gedachte 'waar ben ik aan begonnen' is meer dan eens bij Bergsma opgekomen. „In het begin had ik vooral een missie: kennis over een breed publiek verspreiden. Later in het proces denk je vooral: 'Ik ben nu al zo ver, ik kan niet meer terug'. Maar ik deed daarnaast ook veel andere dingen en het was ook vaak leuk om te doen. Die motivatie had Adriaan Bijloo ook. Hij kon het pri-

ma in zijn eentje aan, maar het was een grote klus. Ook hij vond het een heel leuk project. Dat blijkt ook wel uit de kleurplaat voor de basisscholen die hij ook nog maakte.”

Graphic novel

Voor 'Hoe alles begon' werd gekozen voor een stripverhaalachtige benadering van de ontstaansgeschiedenis van de kosmos en de evolutie. Om goed aan te kunnen sluiten bij een jong lezerspubliek kreeg het boek de vorm van een 'graphic novel', waarbij op de tekening van

Schrijfster Bouwine Bergsma uit Groot-schermer maakte met tekenaar Adriaan Bijloo het boek 'Hoe alles begon'

Adriaan Bijloo, die steeds twee aaneengesloten pagina's beslaat, in kaders de teksten van Bergsma staan.

Met een tekenstijl die overeenkomt met die van stripverhalen wordt de aandacht getrokken van jongeren, maar volgens Bergsma is 'Hoe het begon' ook bedoeld voor volwassenen. Ook zij kunnen op deze manier de grote lijnen van de grote geschiedenis volgen zonder dat ze in allerlei wetenschappelijke begrippen verstrikt raken.”

In een oplage van tweeduizend stuks is het boek een paar weken ge-

leden op de markt gebracht, maar uitgeverij Fontaine gaat nu al uit van een herdruk. Bergsma heeft ook een website en een lesprogramma ontwikkeld over 'Hoe alles begon', waarnaar de uitgever in de publiciteitscampagne verwijst.

Opvolger

Het toeval wilde dat het thema van het boek naadloos aansloot op dat van de Kinderboekenweek die nog tot en met 13 oktober duurt. Dat thema is 'En toen?', de verhalen uit het verleden.

Toen het eerste exemplaar uit de doos tevoorschijn kwam ging er wel even een zucht van verlichting door de woning van Bergsma in Groot-schermer, maar in een 'zwart gat' valt ze niet nu de klus geklaard is.

„Het is niet zo dat ik nu niets meer te doen heb. Bovendien heb ik al iets in mijn hoofd voor een opvolger in dezelfde stijl. Dat zou kunnen gaan over realistische ontwikkelingen in de verre toekomst. Denk bijvoorbeeld aan leven op Mars.”

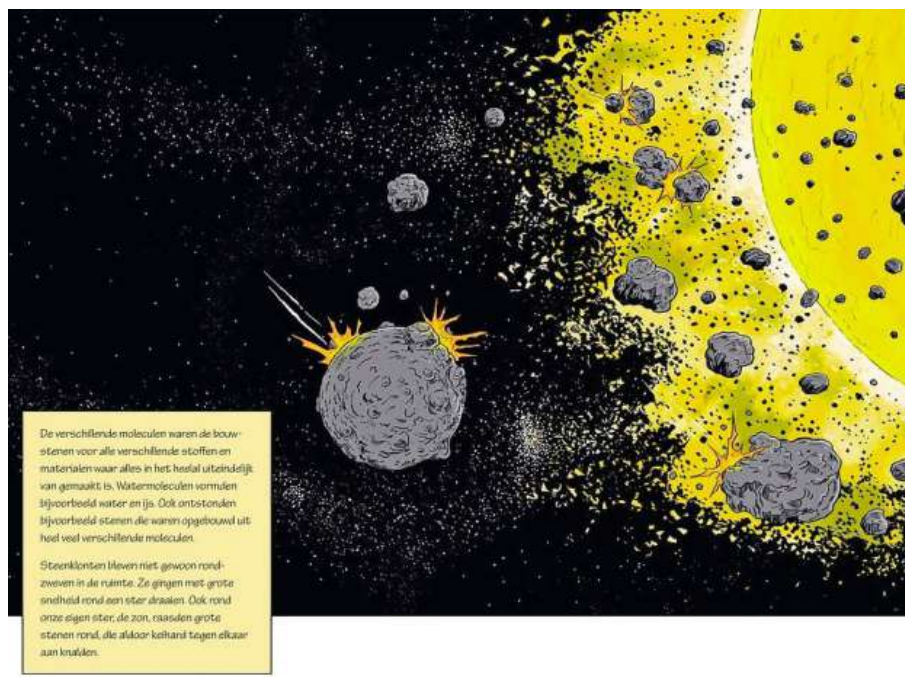
Rob Bakker

De eerste zoogdieren

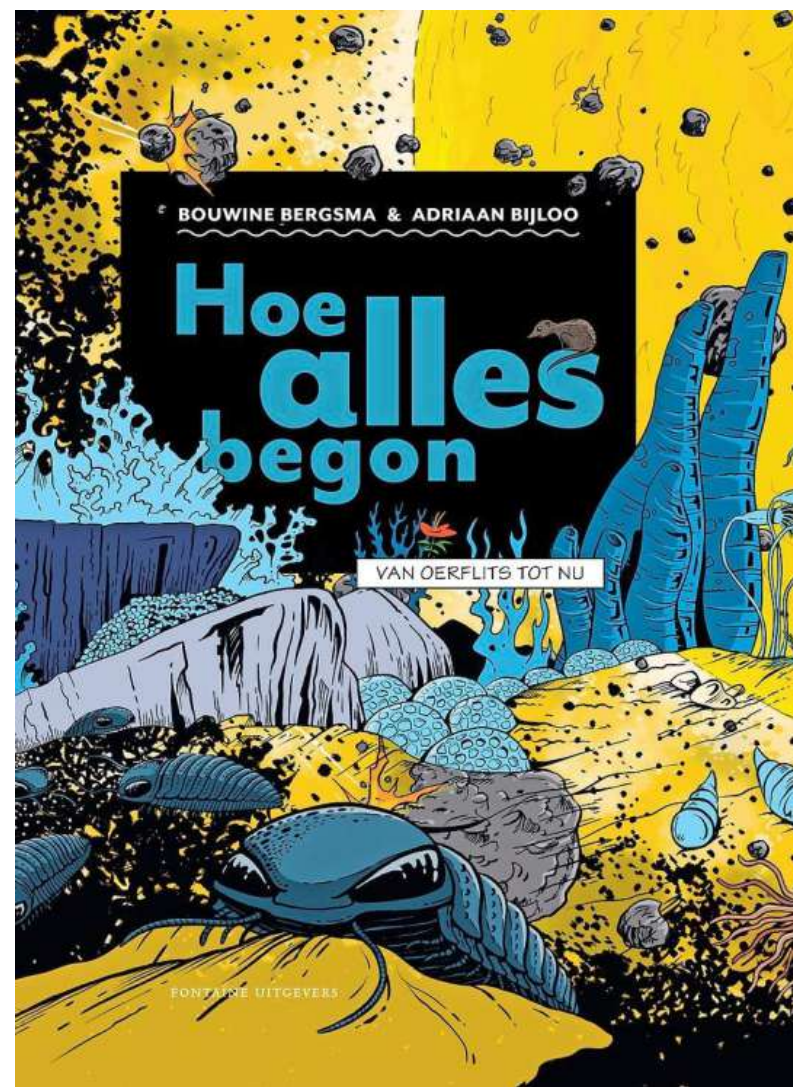

Bouwine Bergsma

Het ontstaan van het heelal.

ILLUSTRATIES ADRIAAN BIJLOO

Boekomslag van 'Hoe alles begon'

„Ik heb me destijds wel een beetje verkeken op de omvang van dit onderwerp. Het was vooral lastig om de grote lijn te vinden.”